

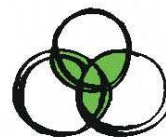
Wsparcie gospodarki niskoemisyjnej w opolskim RPO 2014-20

Radosław Gawlik

Stowarzyszenie Ekologiczne EKO-UNIA

Opole 5.06.2014

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU
WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Polska Zielona Sieć

Zagadnienia

- O co chodzi w polityce klimatycznej UE?
- O co chodzi w polityce energetycznej RP ?
- Ocena priorytetu 4- gospodarka niskoemisyjna w RPO na Opolszczyźnie
- Energetyka obywatelska, przykłady z innych regionów
- Podsumowanie ?

Tezy wystąpienia

- Polityka energetyczno- klimatyczna UE nie musi być przeciwko Polsce (jeśli jest, to głównie poprzez działania polityczne nie merytoryczne)
- Opolski RPO w kierunkach wsparcia gospodarki niskoemisyjnej idzie w dobrym kierunku, może za skromnie co do puli finansów
- Dominują preferencje na rzecz podmiotów publicznych i MSP, brakuje otwarcia na energetykę obywatelską- prosumentów
- Można jeszcze poprawić RPO w głównym dokumencie ale i na etapie uszczegółowień

Warto być w awangardzie nie w ogonie zmian

Unia Europejska-polityka energetyczno-klimatyczna

Przesłanki:

- *konieczna zmiana energetyczna chroniąca nas przed globalnym ociepleniem, które uznaje się za fakt*
- *UE - leader w światowej polityce klimatycznej*
- Propozycja Komisji Europejskiej
MAPA DROGOWA 2050 (Roadmap 2050) – marzec 2011 r.
„Plan działań - przejście na konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną do 2050 r.”
- Cel - osiągnięcie redukcji emisji CO₂ o 80-95% do 2050 r.

Kluczowe technologie konieczne do realizacji celu UE:

- samochód elektryczny (startuje z opóźnieniem, pierwsze udane wdrożenia np. Tesla)
- budownictwo zero energetyczne- dyrektywa,
- odnawialne źródła energii –OZE- dyrektywa,
- efektywność energetyczna(w tym oszczędzanie)
- wychwytywanie i podziemne składowanie dwutlenku węgla – CCS (na razie odpada)

Koszty w UE

- Dodatkowe inwestycje konieczne dla redukcji 90 % CO₂ z „Roadmap 2050” :
- 270 mld euro rocznie w okresie 2010-2050

to dodatkowe nakłady inwestycyjne - 1,5% europejskiego PKB.

Wojny pochłaniają zdecydowanie więcej środków:

Wojny w Iraku i Afganistanie będą kosztować podatników USA nawet do 6 bln. dolarów – obliczyli badacze Harvard University. Już poniesione koszty wojskowe to tylko jedna trzecia tej sumy. Najdroższa będzie wieloletnia opieka medyczna i zasiłki dla weteranów. (29.03.13 Dziennik Związkowy)

Korzyści - dekarbonizacji (odwęglowania) – gospodarki UE

**uniezależnienie się od importu surowców
energetycznych spoza Unii – wzrost bezpieczeństwa**

wymiar gospodarczy -zmniejszenie importu paliw =
oszczędności rzędu 175-320 mld euro rocznie

pobudzenie innowacyjności (nowe technologie)

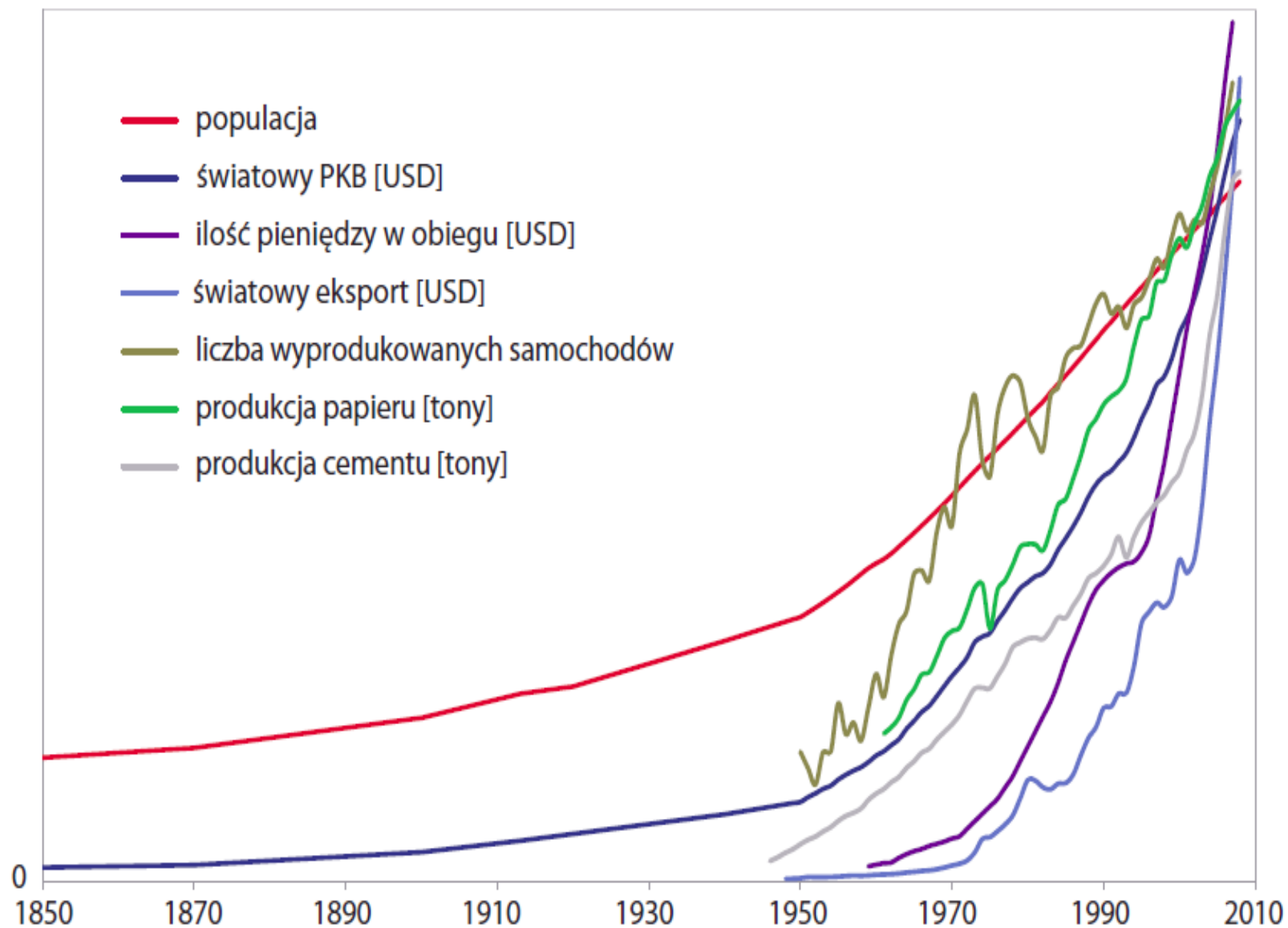
**tworzenie nowych miejsc pracy -1,5 mln. nowych miejsc
pracy do 2020 r.**

**korzyści w postaci poprawy jakości powietrza i
zdrowia publicznego**

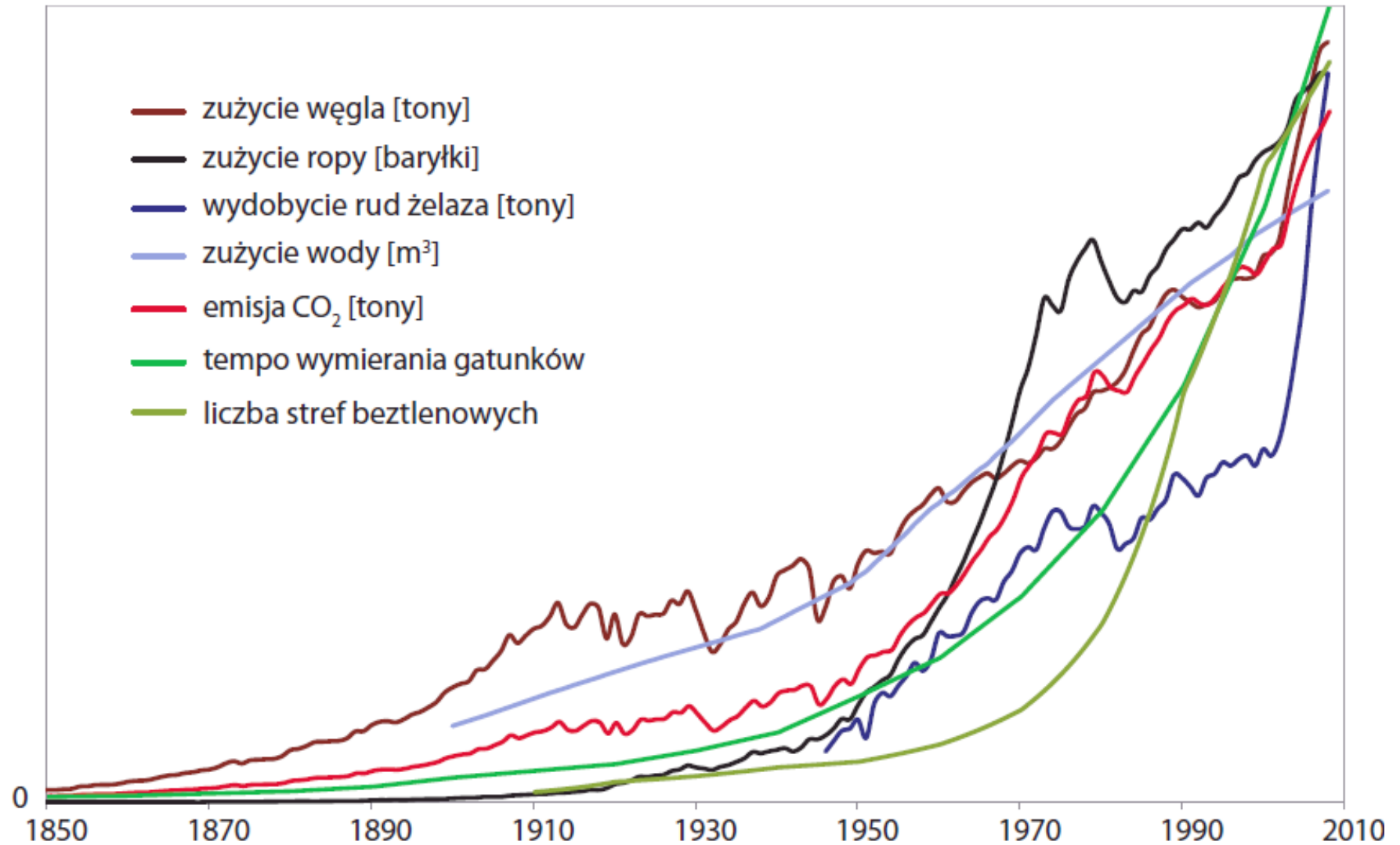
*znaczna redukcja emisji do powietrza w UE – oprócz
ograniczenia zagrożeń związanych ze zmianą klimatu w skali
globalnej*

*(Polska- obecnie skrócenie o 9 mies. przeciętnej długości życia z
powodu zanieczyszczenia powietrza , dane WHO 2013)*

Świat wzrostu – gospodarka

Świat wzrostu – eksploatacja zasobów i środowiska

Świat na rozdrożu- kryzys zasobów

Polski fizyk Marcin Popkiewicz, napisał świetną książkę „Świat na rozdrożu”-

Tempo WYKŁADNICZEGO zużycia zasobów (w tym surowców energetycznych) i wzrostu gospodarek jest nie do utrzymania !

Konkluzja: Świat w ciągu niedługiego czasu czeka kryzys finansowy wywołany brakiem zasobów, najprawdopodobniej ropy naftowej.

Prawda to trudna do przyjęcia a wymaga natychmiastowego działania- od polityków i od nas !!!

Kryzys ekonomiczny z 2008 r pokazuje, że kryzys globalny jest możliwy, mimo że 99% ekonomistów zaprzeczała mu.

Polityka energetyczna- Co robimy w Polsce ?

Czas walki o zasadniczą zmianę, niekorzystna dla inwestorów i obywateli- przejściowość, chaos?

1. Zmienność priorytetów co do paliw kopalnych:
szansa na gaz łupkowy (wciąż nie pewny biznes, wielkość zasobów, koszty środowiskowe),
energetyka atomowa (koszty),
nowe odkrywki węgla brunatnego (rzeczywisty bilans- koszty zewnętrzne),
węgiel kamienny (przeceniana dostępność, koszty)
2. **Brak działań na rzecz EE, Blokowanie OZE - rozwoju nowej energetyki odnawialnej, w tym prosumenckiej- obywatelskiej**

Jaenschwalde- kopalnia i elektrownia, na granicy z Polską,

Nr 3 na liście trucicieli powietrza w Europie(EIA 2009)

**15 km od niej PGE chce otworzyć wielką, podobną odkrywkę w gm.
Gubin-Brody**

Polityka klimatyczna a fundusze UE

- Deklaracja UE—

20% całego budżetu Unii na lata 2014-2020

winno zostać skierowane na walkę ze zmianami klimatu, w tym przejście na przyjazną dla klimatu energetykę odnawialną i na oszczędność energii.

**Priorytet gospodarka niskoemisyjna
(niskowęglowa)**

Alokacja środków na priorytet 4. gospodarka niskoemisyjna – RPO kwiecień 2014

Dolnośląskie	20,7%
Lubelskie	24,6%
Lubuskie	15,0 %
Opolskie	15,1%
Podlaskie	20,5%
Pomorskie	22,0%
Śląskie	29,9%
Warmińsko-mazurskie	19,8%

Podział środków na gospodarkę niskoemisyjną- oś 4:

W sumie 102,5 mln Euro (430,5 mln zł, kurs 4,2 zł/euro)

(2/3 budżetu Opola w 2014r - 660 mln zł)

CELE:

4.5. Poprawa jakości powietrza, wsparcie transportu 31.08 mln Euro

**4.3. Zmniejszenie energochłonności sektora publicznego oraz mieszkalnictwa
33,86 mln Euro**

4.2. Ograniczenie strat energii MSP (EE + OZE) 20,71 mln Euro

4.1. Zwiększenie wykorzystania OZE w MSP 10,4 mln Euro

4.5. Poprawa jakości powietrza, wsparcie transportu publicznego - wskaźniki

Wskaźniki produktu w 2023r:

Liczba zakupionych, zmodernizowanych jedn. taboru pasażerskiego niskoemisyjnego - 36

Liczba obiektów „parkuj i jedź” - 9

Wskaźniki rezultatu w 2023r:

Spadek emisji gazów cieplarnianych 94 tys. t CO₂

Przewozy pasażerów 25,5 mln os w 2012 – spadek w 2023

4.3. Zmniejszenie energochłonności sektora publicznego oraz mieszkalnictwa- wskaźniki w 2023r

Wskaźniki produktu:

Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków- 75

Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie nie dotacyjne
79

Liczba wspartych funduszy pożyczkowych/ poręczeniowych 1

Wskaźniki rezultatu:

- Ilość zaoszczędzonej energii el. - 63 tys MWh/rok
- Wartość udzielonych pożyczek/ poręczeń 16,4 mln zł
- Zużycie energii el. w gospodarstwach domowych i na jedn PKB – spadek (nieokreślony)

4.2. Ograniczenie strat energii MSP (EE + OZE) – wskaźniki w 2023

Wskaźniki produktu:

Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie 120

Liczba wspartych funduszy pożyczkowych/ poręczeniowych 1

Wskaźniki rezultatu:

- Ilość zaoszczędzonej energii el. - 41,3 tys MWh/rok
- Wartość udzielonych pożyczek/ poręczeń 16,4 mln zł
- Zużycie energii el. na jedn. PKB – spadek (nieokreślony liczbowo)

4.1. Zwiększenie wykorzystania OZE w MSP – wskaźniki w 2023

Wskaźniki produktu:

Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie nie
dotacyjne 200

Liczba wspartych funduszy pożyczkowych/
poręczeniowych 2

Wskaźniki rezultatu:

Udział energii odnawialnej w prod en.elektrycznej –
wzrost % (bez określenia liczbowego)

Wartość udzielonych pożyczek/ poręczeń 41,6 mln zł

Linia demarkacyjna – podział co kraj- co regiony

4.1.Produkcja i dystrybucja energii z odnawialnych źródeł energii (OZE)- podział

Proponowany podział mocy:

- en. wodna (do 2 MWe),
- - en. wiatru (do 10 MWe),
- - en. słoneczna (do 1MWe),
- - en. geotermalna (do 2 MWth),
- - en. biogazu (do 1 MWe),
- - en. biomasy (do 5 MWth).

„Grant generalny”- pozytywne przykłady lubelskie RPO 2007-13

- **628 instalacji solarnych** na budynkach prywatnych oraz na kilku budynkach publicznych- umowa partnerska gmin Bychawa , Bełżce i Zakrzew- I.2014
- **Projekt Energia słoneczna w gm. Gorzków i Rudnik-** ciepła woda użytkowa dla 502 obiektów, w tym 9 obiektów użyteczności publicznej jak: urząd gminy, szkoły, sala sportowa, centrum społeczno-kulturalne

W systemie zaprojektuj i wybuduj realizuje to firma z Krakowa, koszt 5,3 mln zł

Małopolskie RPO- eliminacja niskiej emisji

Likwidacja palenisk węglowych:

- w gospodarstwach domowych 85 mln Euro
- w MSP 10 mln Euro
- Transport zrównoważony 105 mln Euro

RPO woj. opolskiego- oś 4 - pozytywy

- obowiązkowe audyty przy modernizacjach energetycznych budynków i w MSP- poprawna strategia- najpierw redukujemy zużycie energii a następnie dobieramy nowe źródła energetyczne w tym OZE, nie odwrotnie
- mocny finansowo priorytet poprawy jakości powietrza wpisany w gosp. niskoemisyjną
- stosunkowo dobrze zaplanowane wskaźniki, choć nie wszystkie wypełniono liczbami
- zaproponowanie instrumentów zwrotnych obok dotacji dla MSP

RPO woj. opolskiego- oś 4 – mankamenty do poprawienia

- Jedna z najniższych alokacji w Polsce na gospodarkę niskoemisyjną-15 %
- Priorytet przechylony w kierunku instytucji publicznych i MSP (w 3 na 4 działania są obecni), w niewielkim stopniu przewidujący wsparcie bezpośrednio obywateli (efektywność energetyczna mieszkalnictwo)
- Słaby społeczny wymiar, np. związany z ubóstwem energetycznym, będziemy wspierać „bogatych”: MSP, obiekty publiczne, transport gmin; najbardziej efektywne są inwestycje w najbardziej zaniedbane, energochłonne budynki socjalne

RPO woj. opolskiego- oś 4 – mankamenty do poprawienia

- **Brak wsparcia dla prosumenta** (konsumenta i producenta energii z mikroźródeł do 40 KW)
- utrata szans na innowacyjność i miejsca pracy i szybkie efekty w nowym obszarze nowej energetyki- u sąsiadów w Niemczech 2 miliony prosumentów (26 % prod. energii elektrycznej z OZE)
- Nie jest zapisane **czy istnieje możliwość „grantu generalnego”** pośrednictwa gmin we wspieraniu OZE w domach indywidualnych- (działania o charakterze prosumenckim?)
- W priorytecie 4.5. poprawa jakości powietrza (34 mln. Euro) **dużą część środków pochłona środki transportu** (36 x 0,4 mln Euro = 14,4 mln. Euro) ok. 42 % środków
- Obawa o wydanie większości środków na „łatwe” inwestycje- zakup taboru dla miast, które dają jednak niewiele miejsc pracy lokalnych , ale też nie są optymalne, jeśli chodzi o cel działania

RPO woj. opolskie- oś 4 niska emisja do poprawki II ?

- Niewłaściwe zdiagnozowanie problemu niskiej emisji- nie ma równorzędności zanieczyszczeń powierzchniowych(lokalne piece i spalanie śmieci) i liniowych (transport) na przykładzie D. Śląska- podobnie dane na Opolszczyźnie
- Pył zawieszony PM10 – 70 % węgiel- piece, 24 % transport
- Pył zawieszony PM 2,5- 87 % węgiel lokalne piece
- Benzo(a)piren 93,7 %- węgiel lokalne piece

Źródło: Program ochrony powietrze woj. dolnośląskiego
przyjęty 12.02.14

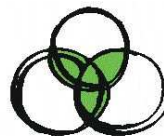
Dziękuję za uwagę

Radosław Gawlik, Stowarzyszenie Ekologiczne
EKO-UNIA

Projekt współfinansowany przez Szwajcarię w ramach SZWAJCARSKIEGO PROGRAMU
WSPÓŁPRACY Z NOWYMI KRAJAMI CZŁONKOWSKIMI UNII EUROPEJSKIEJ

Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć, ul. Sławkowska 12, 31-014 Kraków

Polska Zielona Sieć